

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนากำลังพล กรมส่งกำลังบำรุงทหารอากาศ*

INTEGRATING BUDDHIST PRINCIPLES TO PROMOTE PERSONNEL DEVELOPMENT IN THE AIR FORCE LOGISTICS DEPARTMENT

วุฒิชัย ชูภักดี, พงศ์พัฒน์ จิตตานุรักษ์, สุริยา รักษาเมือง

Wuttichai Choopakdee, Phongphat Chittanurak, Suriya Raksamueng

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: Katay_view@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ศึกษากระบวนการส่งเสริมการพัฒนากำลังพล 2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักไตรสิกขา 3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนากำลังพล และ 3. นำเสนอแนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนากำลังพล กรมส่งกำลังบำรุงทหารอากาศ ดำเนินการวิจัยแบบผานวิธี เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 186 คน และสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูปหรือคน

ผลการวิจัยพบว่า 1. การพัฒนากำลังพล กรมส่งกำลังบำรุงทหารอากาศในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับดังนี้ พัฒนาระบบการฝึกและศึกษากำลังพล เตรียมและพัฒนาหลักสูตรการฝึกศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาระดับมาตรฐานระบบการบริหาร เสริมสร้างกำลังพลมืออาชีพและวัฒนธรรม และอันดับห้าคือ ส่งเสริมศักยภาพชุมชนนักปฏิบัติ ตามลำดับ 2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักไตรสิกขา 3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนากำลังพล กรมส่งกำลังบำรุงทหารอากาศ พบว่า หลักไตรสิกขา 3 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนากำลังพล กรมส่งกำลังบำรุงทหารอากาศ มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยดังนี้ ปัญญา สมาธิ และศีล ตามลำดับ และ 3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนากำลังพล กรมส่งกำลังบำรุงทหารอากาศ คือ การนำไตรสิกขา 3 ได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญา เข้ามาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ให้เกิดการ

พัฒนากำลังพล 5 ด้าน ได้แก่ พัฒนาระบบการฝึกและศึกษากำลังพล เตรียมและพัฒนาหลักสูตรการฝึกศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาระดับมาตรฐานระบบการบริหาร เสริมสร้างกำลังพลมีอาชีพและวัฒนธรรม และส่งเสริมศักยภาพชุมชนนักปฏิบัติ

คำสำคัญ: การประยุกต์; หลักพุทธธรรม; การพัฒนากำลังพล

Abstract

The objective of these research papers was 1. To study the level of personnel development promotion, 2. To study the relationship between the Threefold Training and the integration of Buddhist principles for promoting personnel development, and 3. To present the guidelines for applying Buddhist principles to integrate Buddhist principles for promoting personnel development, Department of Air Force Logistics conducted by mixed-methods. Data were collected from 186 samples, and conducting in-depth interviews with 10 key informants.

The results showed that: 1. Overall, personnel development of the Department of Air Force Logistics was at a high level. When considering each aspect, it was at a high level in all aspects, ranked as follows: developing personnel training and education system, preparing and developing training curriculum, promoting and developing management system standards, strengthening professional personnel and culture, and fifth, promoting the potential of communities of practitioners, respectively. 2. The relationship between the Threefold Training and the integration of Buddhist principles to promote personnel development of the Department of Air Force Logistics was found that the Threefold Training, by overall, had a positive relationship with the integration of Buddhist principles to promote personnel development of the Department of Air Force Logistics, with a moderate relationship in all aspects, ranked in order of average values as follows: wisdom, concentration, and morality, respectively. 3. Application of Buddhist principles for the integration of Buddhist principles to promote personnel development in the Department of Air Force Logistics is to apply the Threefold Training: morality, concentration, and wisdom to daily life to develop personnel in 5 areas: developing personnel training and education

systems, preparing and developing training curricula, promoting and developing management system standards, strengthening professional and cultural personnel, and promoting the potential of communities of practitioners.

Keywords: Application; Buddhadhamma; Personnel Development

บทนำ

กรมส่งกำลังบำรุงทหาร มีจุดแข็ง 22 ประการ ซึ่งบางด้านมีความสามารถในระดับยั่งยืน ในขณะที่จุดอ่อนของกรมส่งกำลังบำรุงทหาร มี 18 ประการ จุดอ่อนบางประการเหล่านี้อยู่ในระดับวิกฤตสำหรับการสำรวจสภาพแวดล้อมภายนอก พบว่ากรมส่งกำลังบำรุงทหาร จะต้องพัฒนาในระยะ 5 ปีข้างหน้า และมีภาวะคุมคามหรือความท้าทาย 6 ประการที่ต้องเผชิญในระยะเวลาเดียวกัน ดังนั้นแผนปฏิบัติการพัฒนางานด้านส่งกำลังบำรุงของกรมส่งกำลังบำรุงทหาร พ.ศ. 2566-2570 จึงต้องเน้นการพัฒนาโดยใช้ยุทธศาสตร์ 9 กลยุทธ์เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนา โดยต้องให้ความสำคัญมากที่สุดกับยุทธศาสตร์ในการพัฒนางานด้านส่งกำลังบำรุงเพื่อการป้องกันประเทศ ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องดำเนินการพร้อมกับอีก 2 ยุทธศาสตร์ อันได้แก่ ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความร่วมมือทางทหารด้านส่งกำลังบำรุงกับต่างประเทศ ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ และยุทธศาสตร์พัฒนาระบบบริหารจัดการสายงานส่งกำลังบำรุง ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ และเพื่อให้สามารถเดินหน้าพัฒนางานด้านส่งกำลังบำรุงของกรมส่งกำลังบำรุงทหารได้อย่างยั่งยืน แผนปฏิบัติการพัฒนางานด้านส่งกำลังบำรุงของกรมส่งกำลังบำรุงทหาร พ.ศ. 2566-2570 จึงต้องมีการกำหนด แผนงานออกเป็น 9 แผนงาน 9 ตัวชี้วัด และจำนวน 30 โครงการ (กองทัพอากาศ, 2566)

กรมส่งกำลังบำรุงทหารได้ตระหนักถึงความสำคัญจึงได้จัดทำแผนปฏิบัติราชการกรมส่งกำลังบำรุงทหาร พ.ศ. 2563-2565 โดยกำหนดเป็น Digital Joint Logistic ภายใน พ.ศ. 2565 และมุ่งสู่การเป็น SMART Joint Logistics ภายใน พ.ศ. 2580 เพื่อรองรับให้สอดคล้องกับเป้าหมาย วิสัยทัศน์ แผนปฏิบัติราชการของกองบัญชาการกองทัพไทยในด้านการพัฒนางานด้านการส่งกำลังบำรุงของกองบัญชาการกองทัพไทยภายใต้ค่านิยม S (Service Mind) คือ บริการดีมีความพร้อมมาตรฐานเป็นเลิศ M (Morality) คือ มีคุณธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้และ D (Development) คือ นำสู่การพัฒนาก้าวไกลอย่างมืออาชีพ และการยึดถือแนวทางการบริหารราชการเป็นวัฒนธรรมขององค์กรที่ว้าวรวดเร็ว ถูกต้องทันเวลา ประหยัด โปร่งใส โดยมีงานด้านการส่งกำลังบำรุงที่เชื่อมโยงกับแผนปฏิบัติราชการกลุ่มงาน กองบัญชาการ กองทัพไทย คือ งานด้านส่งกำลังบำรุงเพื่อการป้องกัน

ประเทศ งานสร้างความร่วมมือทางทหารด้านส่งกำลัง บำรุงกับต่างประเทศ และงานด้านความเป็นเลิศบริหารจัดการสายงานส่งกำลังบำรุง อย่างไรก็ตามเนื่องจาก สภาวะแวดล้อมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเทคโนโลยี ที่มีการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง สงครามไซเบอร์ การก่อการร้าย การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 การแบ่งขั้วอำนาจเป็นหลายขั้ว รวมทั้งจากสงครามรัสเซีย ยูเครน ที่มีผลกระทบต่อสถานการณ์โลก ภูมิภาคและประเทศไทยในหลายมิติ ทั้งหมดนี้ที่กล่าวมีผลกระทบต่อ การปฏิบัติงานด้านส่งกำลังบำรุงของกรมส่งกำลังบำรุงทหารที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตามสภาวะแวดล้อม (กองทัพอากาศ, 2566)

ปัญหาของกรมส่งกำลังบำรุงอากาศในปัจจุบันกองทัพในประเทศต่าง ๆ เริ่มหันมาให้ความสำคัญกับการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากการสงคราม หรือการปฏิบัติการนอกเหนือจากการสงคราม โดยเห็นได้จากภารกิจการฝึกทางทหารไม่ว่าจะเป็นการฝึกการทำการรบร่วมแบบเช่นเคยแล้ว ยังเริ่มมีการฝึกรูปแบบใหม่ที่กำหนดขึ้นในเรื่องของการให้ความช่วยเหลือภารกิจทางด้านมนุษยธรรมเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการฝึกในการอพยพประชาชนพลเรือนออกจากพื้นที่ประสบปัญหาหรือพื้นที่ที่เป็นอันตรายในรูปแบบต่าง ๆ การฝึกดับไฟป่า การฝึกการบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ การฝึกการแก้ปัญหาการปราบปรามการก่อการร้ายภายในประเทศไปรูปแบบต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อเป็นการมความพร้อมในการรับมือกับกับกับกับรูปแบบแบบที่ ที่เกิดขึ้นในอนาคต เนื่องจากทุกประเทศเริ่มเล็งเห็นถึงความสำคัญตรงกันว่าปัญหาอันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติ โรคระบาดหรือปัญหาความขัดแย้งภายในประเทศ ถือเป็นปัญหาใหญ่ที่คุกคามความมั่นคงของรัฐและความเป็นอยู่ของมนุษย์นั่นเอง (กองทัพอากาศ, 2567)

จากการศึกษาค้นคว้าที่ผ่านมายังไม่พบการวิจัยเกี่ยวกับส่งเสริมการพัฒนากำลังพล กรมส่งกำลังบำรุงทหารอากาศโดยการประยุกต์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา การวิจัยครั้งนี้จะเป็นการนำหลักไตรสิกขา 3 ซึ่งเป็นหลักการอยู่ร่วมกัน ได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา (อง.ตท. (ไทย) 20/87/312) มาศึกษาร่วมกับหลักการพัฒนากำลังพลด้านอื่นซึ่งส่งเสริมการพัฒนากำลังพลอย่างรอบด้าน รอบครอบ และมีพัฒนาความยั่งยืน ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างทุนทางสังคม ด้วยการเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนากำลังพลและความสามารถของกรมส่งกำลังทหารอากาศ ส่งเสริมการรวมตัวจัดตั้งเป็นกลุ่ม องค์กร และเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ โดยภาครัฐให้การสนับสนุน สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเข้าร่วมเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาในทุกมิติ มีการบูรณาการการทำงานระหว่างภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม และภาคธุรกิจเอกชนบนฐานข้อมูลที่ครบถ้วนและนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยสร้างพื้นที่สาธารณะ เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชื่อม

ประสานการทำงานร่วมกันเพื่อสร้างสังคมแห่งการให้และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญให้ภาคีการพัฒนา มีบทบาทในการพัฒนาสังคมอย่างต่อเนื่อง โดยการศึกษาครั้งนี้จะทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนา กำลังพล กรมส่งกำลังบำรุงทหารอากาศซึ่งสามารถนำไปเป็นต้นแบบในพัฒนากำลังในกรมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการส่งเสริมการพัฒนากำลังพล กรมส่งกำลังบำรุงทหารอากาศ
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักไตรสิกขา 3 กับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนากำลังพล กรมส่งกำลังบำรุงทหารอากาศ
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนากำลังพล กรมส่งกำลังบำรุงทหารอากาศ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรของกรมส่งกำลังบำรุงทหารอากาศ จำนวน 345 คน (กรมส่งเสริมบำรุงกำลังอากาศ, 2567)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ด้วยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1973) ได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 186 ตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูปหรือคน ประกอบด้วย กลุ่มผู้บัญชาการ จำนวน 3 คน กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 3 คน นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 2 คน นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูปหรือคน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม ประกอบด้วย 1. ปัจจัยส่วนบุคคล 2. หลักไตรสิกขา 3 และ 3. การพัฒนากำลังพล กรมส่งกำลังบำรุงทหารอากาศ โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.987

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 186 ตัวอย่าง

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูปหรือคน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และสถิติอนุมาน หาค่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาภาคสนามด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกแล้ว นำมาสังเคราะห์ตามวัตถุประสงค์

ผลการวิจัย

1. ระดับการส่งเสริมการพัฒนากำลังพลกรมส่งกำลังบำรุงทหารอากาศ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยดังนี้ พัฒนาระบบการฝึกและศึกษากำลังพล รองลงมาคือ เตรียมและพัฒนาหลักสูตรการฝึกศึกษา อันดับสามคือ ส่งเสริมและพัฒนาระดับมาตรฐานระบบการบริหาร อันดับสี่คือ เสริมสร้างกำลังพลมีอาชีพและวัฒนธรรม และอันดับห้าคือ ส่งเสริมศักยภาพชุมชนนักปฏิบัติ ตามลำดับ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักไตรสิกขา 3 กับการบูรณาการหลักพุทธธรรม เพื่อส่งเสริมการพัฒนากำลังพล กรมส่งกำลังบำรุงทหารอากาศ พบว่า หลักไตรสิกขา 3 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนากำลังพล กรมส่งกำลังบำรุงทหารอากาศ มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัญญา (ด้านองค์ความรู้) มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง รองลงมาคือ สมาธิ (ด้านจิตใจ) มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง และศีล (ด้านพฤติกรรม) มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนากำลังพล กรมส่งกำลังบำรุงทหารอากาศ ประกอบด้วย การนำหลักไตรสิกขา 3 ได้แก่ ศีล ด้านพฤติกรรม สมาธิ ด้านจิตใจ และปัญญา ด้านองค์ความรู้ เข้ามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนา อันเป็นเหตุให้เกิดการพัฒนากำลังพล กรมส่งเสริมกำลังบำรุงอากาศ 5 ด้าน ได้แก่ พัฒนาระบบการฝึกและศึกษากำลังพล เตรียมและพัฒนาหลักสูตรการฝึกศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาระดับมาตรฐานระบบการบริหาร เสริมสร้างกำลังพลมีอาชีพและวัฒนธรรม และส่งเสริมศักยภาพชุมชนนักปฏิบัติและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยเหตุผล

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนากำลังพล กรมส่งกำลังบำรุงทหารอากาศ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยดังนี้ 1. พัฒนาระบบการฝึกและศึกษากำลังพล คือ มีกำลังความเพียงพอ ต่อเนื่องและทันเวลาในการฝึกฝนกำลังพล การส่งเสริมการฝึกศึกษา อบรมให้กำลังพลให้มีความพร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ ปัญญา มีการวางแผนและดำเนินการสนับสนุนการปฏิบัติทางอากาศและการป้องกันทางเสมอ 2. เตรียมและพัฒนาหลักสูตรการฝึกศึกษา คือ มีการพัฒนาหลักสูตร เป็นหัวใจของการจัดการศึกษา เป็นแกนสำคัญในการวางแผนทางการจัด มีการจัดการเรียนการสอนใช้หลักสูตรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เสมอ การศึกษาของกรมส่งกำลังบำรุงทหารอากาศเป็นตัวกำหนดทิศทางของการศึกษาในการที่จะให้ความรู้ การเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงาน 3. ส่งเสริมและพัฒนาระดับมาตรฐานระบบการบริหาร คือ มีจัดการกระบวนการพัฒนาองค์การตามยุทธศาสตร์เสมอ มีการเพิ่มพูนสมรรถนะ หรือความสามารถของระบบการบริหารงาน มีโครงสร้าง กระบวนการและพฤติกรรมการบริหาร เพื่อรองรับปัญหาต่าง ๆ เสมอ 4. เสริมสร้างกำลังพลมืออาชีพและวัฒนธรรม คือ มีโครงสร้าง กระบวนการและพฤติกรรมการบริหาร เพื่อรองรับปัญหาต่าง ๆ เสมอ มีการเพิ่มพูนสมรรถนะ หรือความสามารถของระบบการบริหารงาน มีจัดการกระบวนการพัฒนาองค์การตามยุทธศาสตร์เสมอ และ 5. ส่งเสริมศักยภาพชุมชนนักปฏิบัติ คือ มีจัดการกระบวนการพัฒนาองค์การตามยุทธศาสตร์เสมอ มีการเพิ่มพูนสมรรถนะ หรือความสามารถของระบบการบริหารงาน มีโครงสร้างกระบวนการและพฤติกรรมการบริหาร เพื่อรองรับปัญหาต่าง ๆ เสมอ ตามลำดับสอดคล้องกับงานวิจัยของฐิติทัศน์ นิพนธ์พิทยา (2562) ที่พบว่า 1. การศึกษาระดับทรัพยากรมนุษย์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนากองบัญชาการกองทัพไทยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยคือด้านความจงรักภักดี ด้านความกล้าหาญ ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านความเป็นทหารอาชีพ 2. ความตรงของโมเดลรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนากองบัญชาการกองทัพไทยพบว่า ค่า $p\text{-value}=0.073$ ค่าไค-สแควร์=79.94 ค่าองศาอิสระ=63 ค่าสัดส่วนไค-สแควร์=1.26 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI)=0.98 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI)=0.95 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI)=1.00 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SRMR)=0.027 ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA)=0.026 ขนาดตัวอย่างวิกฤติ (CN)=466.29 แสดงให้เห็นว่า ค่าสถิติความสอดคล้องของโมเดลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสอดคล้อง

กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 3. รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนากองบัญชาการกองทัพไทย

2. หลักไตรสิกขา 3 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนากำลังพล กรมส่งกำลังบำรุงทหารอากาศ ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัญญา (ด้านองค์ความรู้ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง รองลงมาคือ สมาธิ (ด้านจิตใจ) มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง และศีล (ด้านพฤติกรรม) มีค่าความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับสอดคล้องกับงานวิจัยของทวีศักดิ์ ทองทิพย์ (2555) ที่พบว่า 1. พระพุทธเจ้าตรัสหลักไตรสิกขาไว้ใน วัชชีปุตตสูตร ทุติยสิกขัตตยสูตร และตติยสิกขาสสูตร ไตรสิกขา มีความหมายว่า การฝึกอบรมด้านความประพฤติ จิต และปัญญา ไตรสิกขาสามารถจัดประเภทได้ตามหลักไตรสิกขา ตามมรรคมงคลแปด และตามธรรมชั้นสาม ความสำคัญของหลักไตรสิกขา คือ เป็นที่หลอมรวมสิกขาบทในพระปาฏิโมกข์ เป็นสิกขาบทเบื้องต้นแห่งพรหมจรรย์มีอิทธิพลต่อคัมภีร์สำคัญทางพระพุทธศาสนา เป็นที่หลอมรวมหลักปฏิบัติธรรมทั้งหมดในพระพุทธศาสนา สารสำคัญของหลักไตรสิกขามี 3 อย่าง คือ ศีล สมาธิ ปัญญา การศึกษาตามหลักไตรสิกขามีส่วนประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ การจัดหาหรือสร้างปัจจัยแห่งสมาธิภาวนา การสร้างสมาธิภาวนา การศึกษาตามหลักไตรสิกขา และการวัดและประเมินผลการศึกษาตามหลักไตรสิกขา 2. หลักไตรสิกขามีที่มาอยู่ใน วัชชีปุตตสูตร ทุติยสิกขัตตยสูตร และตติยสิกขาสสูตร กำเนิดการศึกษาสมัยพุทธกาลเริ่มจากกลุ่มปัญจวัคคีย์ ผู้ศึกษาสมัยพุทธกาล แบ่งได้ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มบรรพชิตและกลุ่มคฤหัสถ์ทั้งสองกลุ่มนี้ได้มีการกำหนดคุณสมบัติไว้แตกต่างกันด้วย ขอบเขตของการศึกษาในพระพุทธศาสนารวมอยู่ในหลักไตรสิกขา การเรียนการสอนในสมัยพุทธกาลมีลักษณะเป็นแบบมุขปาฐะ การศึกษาตามหลักไตรสิกขามีขั้นตอนดำเนินการที่สำคัญอยู่ 4 ประการ คือ จัดหาหรือสร้างปัจจัยแห่งสมาธิภาวนา สร้างสมาธิภาวนา ฝึกตามหลักไตรสิกขา วัดและประเมินผลตามหลักไตรสิกขา

3. การพัฒนากำลังพล กรมส่งกำลังบำรุงอากาศ 5 ด้าน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ 1. พัฒนาระบบการฝึกและศึกษากำลังพล มีกำลังความเพียงพอต่อเนื่องและทันเวลาในการฝึกฝนกำลังพล การส่งเสริมการฝึกศึกษา อบรมให้กำลังพลให้มีความพร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ ปัญญา การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมให้ทันสมัยและตอบโจทยความต้องการการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการฝึกอบรม การพัฒนาทักษะรอบด้านทั้งทางเทคนิคและ Soft Skills 2. เตรียมและพัฒนาหลักสูตรการฝึกศึกษา มีการพัฒนาหลักสูตร เป็นหัวใจของการจัดการศึกษา เป็นแกนสำคัญในการวางแผนทางการจัด มีการจัดการเรียนการสอนใช้หลักสูตรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เสมอ พัฒนา

หลักสูตรที่ทันสมัย สอดคล้องกับเทคโนโลยีและยุทธศาสตร์ ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการอบรม สัมมนา และภาคปฏิบัติจริง เน้นการสร้างผู้นำและพัฒนาทักษะรอบด้าน 3. ส่งเสริมและพัฒนาระดับมาตรฐานระบบการบริหาร มีจัดการกระบวนการการพัฒนาองค์การตามยุทธศาสตร์เสมอ มีการเพิ่มพูนสมรรถนะ หรือความสามารถของระบบการบริหารงาน มีจัดการกระบวนการการพัฒนาองค์การตามยุทธศาสตร์เสมอ การเพิ่มพูนสมรรถนะ หรือความสามารถของระบบการบริหารงาน การยกระดับมาตรฐานและประสิทธิภาพของระบบการบริหาร การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามาใช้ การพัฒนาบุคลากรและผู้นำในองค์กร 4. เสริมสร้างกำลังพลมีอาชีพและวัฒนธรรม ประพฤติปฏิบัติงานได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องเสมอ ค่านิยมหลักในทุกหน่วยงานอย่างเป็นระบบเสมอ ประพฤติปฏิบัติงานได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องเสมอ กรมส่งค่านิยมหลักในทุกหน่วยงานอย่างเป็นระบบเสมอ การพัฒนาทักษะและความเป็นมืออาชีพของกำลังพล การส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็งและมีค่านิยมร่วม การสร้างแรงจูงใจและสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการเติบโต และ 5. ส่งเสริมศักยภาพชุมชนนักปฏิบัติ มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ปัญหา หรือความสนใจในองค์กร เรียนรู้วิธีการเพื่อให้สามารถปฏิบัติหรือทำให้ดีขึ้นกว่าเดิม เป็นการแลกเปลี่ยนและสร้างทักษะ มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ปัญหา หรือความสนใจในองค์กร เรียนรู้วิธีการเพื่อให้สามารถปฏิบัติหรือทำให้ดีขึ้นกว่าเดิม เป็นการแลกเปลี่ยนและสร้างทักษะพัฒนาทักษะวิชาชีพและการใช้เทคโนโลยี สร้างเครือข่ายชุมชนนักปฏิบัติ เสริมสร้างภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม โดยนำหลักธรรม คือ หลักไตรสิกขา เข้ามาประยุกต์เข้ากับการพัฒนากำลังพล กรมส่งเสริมกำลังบำรุงอากาศ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ 1. ศีลด้านพฤติกรรม มีการปฏิบัติงานมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มส่งเสริมบำรุงกำลังอากาศเสมอ ให้การช่วยเหลือเพื่อเผื่อแผ่ ผู้ปฏิบัติงานทั้งในเวลาทำการและนอกเวลาเสมอ พัฒนาความรู้และทักษะให้สอดคล้องกับยุคเทคโนโลยี สนับสนุนการศึกษาต่อและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ฝึกฝนทักษะเฉพาะทางด้านเทคนิคและการซ่อมบำรุง 2. สมาธิด้านจิตใจ ปฏิบัติงานของกรมส่งกำลังบำรุงทหารอากาศมีความพร้อมทั้งร่างกาย จิตใจในการปฏิบัติงาน การฝึกสมาธิเพื่อเสริมสร้างจิตใจที่มั่นคงและมีสติ การอบรมและเสริมทักษะด้านจิตวิทยา การสนับสนุนด้านสุขภาพจิตและคำปรึกษาทางจิตวิทยา 3. ปัญญา ด้านองค์ความรู้ ปฏิบัติงานด้วยความเพียรพยายาม อดทนมองโลกในแง่บวกเสมอ ควบคุมอารมณ์ของตนเองขณะพูดคุยหรืออยู่ร่วมกับผู้อื่น ส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ ของตนเองเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในการทำงาน การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ยึดหลักศีลธรรม การพัฒนาคุณลักษณะส่วนบุคคลและการควบคุมตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของศักดิ์ดา ภาคจันทิก (2557) ที่พบว่า 1. พระภิกษุมีความเห็นต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขาของพระสังฆาธิการอำเภอลำ

ปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3.68 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านปัญญา การพัฒนาปัญญา (3.70) รองลงมา คือ ด้านสมาธิ การฝึกฝนพัฒนาในด้านจิตใจ (3.68) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านศีล การฝึกฝนพัฒนาด้านพฤติกรรม (3.65, S.D.=0.608) ตามลำดับ 2. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพระภิกษุต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขาของพระสังฆาธิการอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า พระภิกษุที่มีอายุ วุฒิการศึกษาสามัญ และวุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรมแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขาของพระสังฆาธิการอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนพระภิกษุที่มีพรรษา และวุฒิการศึกษาทางธรรมแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขาของพระสังฆาธิการอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมแตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธเป็นไปตามสมมติฐาน

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพดังกล่าว สามารถอธิบายองค์ความรู้ที่จากการวิจัยได้ดังนี้

สาระสำคัญอยู่ 2 ส่วน คือ ส่วนเหตุผลและส่วนของสมรรถนะการปฏิบัติงาน ซึ่งส่วนเหตุผลจะเป็นปัจจัยสำคัญให้เกิดการพัฒนากำลังพล กรมส่งกำลังบำรุงทหารอากาศ หลักเหตุผล ได้แก่ หลักไตรสิกขา 3 ซึ่งเป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกิดการพัฒนากำลังพล กรมส่งกำลังบำรุงทหารอากาศยิ่งขึ้น ประกอบด้วย ศีล ด้านพฤติกรรมสมาธิ ด้านจิตใจ และปัญญา ด้านองค์ความรู้

การพัฒนากำลังพล ได้แก่ การพัฒนากำลังพล กรมส่งเสริมกำลังบำรุงอากาศ ซึ่งเป็นผลจากการพัฒนากำลังพลโดยใช้หลักไตรสิกขา 3 เป็นเงื่อนไขในการนำเข้ามาประยุกต์กับการทำงาน ซึ่งส่งผลให้เกิดการพัฒนากำลังพล ประกอบด้วย พัฒนาระบบการฝึกและศึกษากำลังพล เตรียมและพัฒนาหลักสูตรการฝึกศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาระดับมาตรฐานระบบการบริหาร เสริมสร้างกำลังพลมืออาชีพและวัฒนธรรม และส่งเสริมศักยภาพชุมชนนักปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การส่งเสริมการพัฒนากำลังพล กรมส่งกำลังบำรุงทหารอากาศ ควรสนับสนุนการฝึกอบรม และพัฒนาทักษะกำลังพลในด้านโลจิสติกส์ ยุทธโศปกรณ์ และระบบสารสนเทศ โดยเฉพาะในเทคโนโลยีใหม่ เช่น ระบบอัตโนมัติ ปัญญาประดิษฐ์ และระบบโลจิสติกส์ดิจิทัล เพื่อให้สามารถตอบสนองภารกิจในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การส่งเสริมการพัฒนากำลังพล กรมส่งกำลังบำรุงทหารอากาศ ควรสร้างความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย สถาบันวิจัย และองค์กรต่างประเทศ เพื่อเพิ่มโอกาสในการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารกำลังพลและระบบโลจิสติกส์ทางทหาร

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. การส่งเสริมการพัฒนากำลังพล กรมส่งกำลังบำรุงทหารอากาศ ควรส่งเสริมให้กำลังพลมีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรอบรมให้สอดคล้องกับภารกิจและเทคโนโลยีที่ทันสมัย จัดให้มีการอบรมทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน รวมถึงการเรียนออนไลน์ จัดทำระบบติดตามและประเมินผลการอบรมอย่างเป็นระบบ

2. การส่งเสริมการพัฒนากำลังพล กรมส่งกำลังบำรุงทหารอากาศ ควรส่งเสริมให้กำลังพลมีการสร้างระบบพี่เลี้ยง (Mentor System) ภายในหน่วย แต่งตั้งกำลังพลรุ่นพี่ที่มีประสบการณ์ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงแก่กำลังพลใหม่ จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบและแนวทางการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในยุคดิจิทัล เช่น การใช้ระบบโลจิสติกส์อัจฉริยะ การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) และระบบควบคุมอัตโนมัติ เพื่อยกระดับความสามารถของกำลังพลให้สอดคล้องกับภารกิจที่มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
2. ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาโดยเฉพาะหลักไตรสิกขา 3 คือ ศีล สมาธิ ปัญญา เข้ามาให้พนักงานปฏิบัติและทำการวัดผลการปฏิบัติออกมาเป็นตัวชี้วัดสมรรถนะด้านบุคคลด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. (2567). *อัตราค่าจ้าง*. สืบค้น 20 สิงหาคม 2567, จาก <https://logist.rtaf.mi.th/index.php/2017-02-01-01-28-28/2017-02-01-01-54-03>
- กองทัพอากาศ. (2566). *แผนปฏิบัติการพัฒนางานด้านส่งกำลังบำรุงของกรมส่งกำลังบำรุงทหาร พ.ศ. 2566-2570*. กรุงเทพฯ: กองทัพอากาศ.
- กองทัพอากาศ. (2567). *นโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ ประจำปีพุทธศักราช 2562*. สืบค้น 20 สิงหาคม 2567, จาก <https://shorturl.asia/V2aWp>
- ฐิติทัศน์ นิพนธ์พิทยา. (2562). *รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการกองทัพบกไทย (ดุสิตนิพนธ์ปรัชญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์)*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ทวีศักดิ์ ทองทิพย์. (2555). *การวิเคราะห์การศึกษาตามหลักไตรสิกขา (ดุสิตนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา)*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศักดิ์ ภาควิจัย. (2557). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขาของพระสังฆาธิการ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ (ดุสิตนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์)*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row.